

ما و فارابی

فرا سوی نگاه‌های کارمندوارانه به علوم انسانی

سید جواد میری

جامعه‌شناسان

سرشناسه: میری، سیدجواد، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآور: ما و فارابی: فراسوی نگاه‌های کارمندوارانه به علوم انسانی
تألیف: سیدجواد میری

مشخصات نشر: جامعه‌شناسان
مشخصات ظاهری: ۱۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۲۸۵-۴

وضعیت فهرست نویسی: فیبای مختصر
یادداشت: این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۱۶۴۲۷

جامعه‌شناسان

ما و فارابی: فراسوی نگاه‌های کارمندوارانه به علوم انسانی
تألیف: سیدجواد میری

چاپ اول: ۱۳۹۴ تهران/ تعداد ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۸۰۰۰ تومان/ مجتمع چاپ و صحافی لیتوگرافی: طیف نگار
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۴۶-۲۸۵-۴
همه حقوق چاپ نشر برای ناشر محفوظ است.

حروفچینی، نمونه‌خوانی و صفحه‌آرایی: جامعه‌شناسان
ویراستاری: گروه ویراستاری انتشارات جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی:
تهران، خیابان انقلاب، رویروی درب اصلی
دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، پلاک ۲۱۷
فروشگاه جامعه‌شناسان- تلفن ۶۶۰۰۰۵۱
تلفن دفتر نشر: ۶۶۹۶۹۶۳۰

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب
۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف
(ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

WWW.JAMEESHENASAN.COM
Email: Sociologists15@gmail.com

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۰
فصل اول: در حوالی کوچه‌های خیال	
ما و فارابی	۱۱
ذهنیت برده‌وار و ذهنیت آزاده	۱۲
نگاهی کارمندوارانه به علوم انسانی	۱۳
نقاط عطف در ساختار ذهنی	۱۴
فصل دوم: تخیل شاعرانه	
تاریخ اندیشه ایرانی	۱۵
جامعه‌شناسی و هنر اندیشیدن	۱۶
فیلسوفان شاعر و بازخوانی ذهنیت جامعه‌شناختی در ایران	۱۷
فصل سوم: فراسوی بینش برده‌وار	
خوانشی جامعه‌شناسانه از تجارب توسعه اقتصادی ایرانی	۱۸
شریعتی و علوم انسانی فیلد محور	۱۹
فارابی و ابداع نظریه اجتماعی پسا سکولار	۲۰
فهرست منابع	۲۱
فهرست نمایه	۲۲

پیشگفتار

«ما و فارابی» را نباید به صورت یک کتاب در حوزه فارابی‌شناسی، خواند. قصدم از نگارش اثر حاضر، این نبوده است که فارابی را به جامعه علمی ایران بشناسانم، چرا که نه فارابی‌شناس هستم و نه جامعه ایران امروز محتاج شناخت فارابی، آنگونه که او در گذشته می‌زیست، می‌باشد. آنچه قابل اهمیت است، «نسبت» ما با میراث عقلانی خویش در جهان معاصر است که موضوع مورد بحث در این کتاب است. به عبارت دیگر، برآتم تا بدانم که نسبت من در جغرافیای تفکر با «تراث فکری» سرزمین خودم چیست و این نسبت چه «ربطی» با جهان امروزی که در آن زندگی می‌کنیم، دارد؟ اما این مهم شدنی نیست اگر که روش برخورد ما با «تراث حکمی» مبتنی بر نگاه‌های کارمندوارانه‌ای باشد که امروزه در میان اصحاب علوم انسانی رایج است. به زبان دیگر، ما نیازمند نگاه‌های مجتهدانه در برابر روش‌های مقلدانه‌ای هستیم که عقلانیت دیسیپلینر را به صورت «نص لایتغیر» می‌پندارند. به هر روی، برای عبور از سرزمین خیالی یوروستریک، نیازمند استراتژی‌های فیلد محور هستیم که از جنبه ذهنیت‌های «برده‌وار»، فارغ و آزاد گردیده‌اند. «ما و فارابی» یعنی پای در سستی گذاشتن که دکتر علی شریعتی پایه‌گذار آن در چهارچوب علوم انسانی ایران بود و معتقد بود برای عبور از چالش‌های «سنت استبدادی» و «تجدد استعماری»، نیازمند خلاقیت احیاگرانی همچون اقبال و سیدجمال‌الدین اسدآبادی هستیم و از این رو سخن از «ما و اقبال» نمود؛ همانگونه که اقبال برای رهایی از دام تحجر از «ما و رومی» سخن گفت. به عبارت دیگر، «ما و فارابی» نجوایی است در دل کوچه‌های پر آشوب ذهن معاصر ما که از سویی گرفتار داعش و طالبان گردیده است و از دیگر سو در محاصره

۸ ما و فارابی: فراسوی نگاه‌های کارمندوارانه به علوم انسانی

استعمارگران نوین از آن سوی دریاهاست. به زبانی دیگر، در این اثر، در تلاش بودم تا نسبت خود را به صورت سمبلیک در فضای پسا سکولاری فارابی به دور از روش‌های کارمندوارانه ترسیم نمایم.

سید جواد میری

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

www.ketab.ir